

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici šte. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Številka pri poštni hranilnici v Ljubljani 11.958.

LETO XII.

Telefon št. 2552.

LJUBLJANA, v soboto, dne 27. julija 1929.

Telefon št. 2552.

ŠTEV. 87.

Za odpravo zakona o pobijanju draginje.

Objave v »Uradnem listu« o razsodbah radi kršitev določil zakona o pobijanju draginje in nedovoljene spekulacije z življenskimi potrebščinami nas silijo, da se ponovno pečamo z zakonom, ki že davno ne more služiti svrhi, za katero je bil izdan. Ni dvoma, da se bo nova vlada, ki skuša z železno roko odstraniti vse, kar zavira zdrav razvoj gospodarstva, lotila tudi tega zakona, ter da ga bo temeljito revidirala, ali pa sploh ukinila. Delavni program naše vlade, zlasti njega gospodarska stran in dosežanje izvajanje tega programa nam jamči, da se bo tudi tej potrebi ugodelo.

Gospodarsko - politična praksa v vseh državah, kjer so tekom vojne ali neposredno po vojni uvedli take prisilne mere, je prišla na podlagi izkušenj do zaključka, da se potem praktičnih policijsko administrativnih mer v normalnih časih ne more dočevati cen blagu in da take mere ne morejo imeti nobenega trajnega vpliva na aprovizacijo trgov po nizkih cenah, pa so po teh izkušnjah odpravili prisilne mere.

Prisilne mere za regulacijo cen med vojno in neposredno po vojni, ko je bilo povpraševanje po blagu mnogo večje nego ponudbe, so bile večkrat upravičene, toda razmere so se izza vojne bistveno izpremenile. Da-

nes je blaga vsake vrste povsod v izobilju na razpolago in je ob ostrih konkurenčnih razmerah izključena možnost izkoriščanja konsumentov, nasprotno je treba trgovcu in producentu skrajne previdnosti in preobčutne pozornosti, da blago sploh najde kupca. Živil in življenskih potrebščin v nobenem kraju ne primanjkuje. Zaloge so povsod tako znatne, da je konsumentu omogočena velika izbira tako glede kvalitete kakor tudi glede cen, pa je trgovec sam najbolj interesiran na tem, da pri cenah popušča do skrajnosti. Z ostro konkurenco je pri nas že v zadostni meri preskrbljeno, pa je poseben zakon za to dandanes popolnoma obsoleten. Svoboda produkcije in dela je edino zdrav in spraven ekonomski princip, in svobodna konkurenca je tudi najzanesljivejši regulator cen, osobito v današnji dobi splošne poslovne depresije in stagnacije, ko morajo prodajalci oddajati svoje blago za minimalen dobiček, a često tudi z izgubo.

Zato smemo z vso gotovostjo pričakovati, da se bo nova vlada dela čimprej lotila tudi tega vprašanja in da bo z ozirom na dosežanje izkušnje pri izvajanju tega zakona, kakor tudi z ozirom na popolnoma izpremenjene razmere, v katere take prisilne mere absolutno več ne spadajo, zakon temeljito revidirala ali pa sploh ukinila.

Rudarske zbornice.

Pred kratkim smo priobčili zanimiv članek generalnega tajnika Zbornice za TOI g. dr. Frana Windischerja o potrebi močnih stanovskih zastopov. V članku, ki je našel odmev tudi zunaj mej Slovenije, je g. dr. Windischer zavzel stališče napram prizadevanjem posameznikov, da se osnujejo za rudarska podjetja posebne rudarske zbornice. Po mnenju g. dr. Windischerja, bi bilo krivo in v evidentnem neinteresu rudarskih podjetij, ako bi zapustili skupno fronto gospodarjev, kajti »kdor gre v samoto, je kmalu sam«.

Članek g. dr. Windischerja je vzbudil v naši javnosti zaslužno pozornost in splošno odobravanje, kar dokazuje dejstvo, da ga je priobčil tudi vodilni list srbijanskih gospodarskih krogov beograjski »Trgovinski Glasnik«. Na isto stališče se je poleg drugih postavila tudi trgovska in obrtniška zbornica v Splitu. Splitska zbornica utemeljuje svoje stališče sledeče:

»Misel o osnovanju rudarskih zbornic ne moremo priznati za opravičeno. Za vsako stroko ni mogoče osnavljati posebnih zbornic, ker bi se s tem vse parceliralo. Imeli bi stalne zbornice v naši državi, ki bi dajale različna mnenja, kar bi povzročilo velik kaos. Take zbornice so odveč, ker so mrtvorjeno dete. Zakaj se uveljavljajo trgovsko-industrijske zbornice? Ker so centrale za gotov teritorij vseh gospodarskih panog in ob izmenjavanju misli vseh strok oddajajo izjave, ki so v skladu s splošnimi gospodarskimi in državnimi interesi, ne pa samo z interesi ene stroke. Vrnili bi se drugače v srednji vek, ko je imela vsaka stroka svojo organizacijo, ki so se med seboj večkrat ostro borile. Namesto, da napredujemo, bi se vrnili v srednji vek.

Razen tega pripravlja ministrstvo

trgovine in industrije splošni zakon o zbornicah, ki naj bi obstojale za vse stroke narodnega gospodarstva, ter se ne more temu zakonu prejudicirati z odredbami, ki bi ne bili z njim v skladu.

Mislimo, da je najumestnejše, da se vse osredotoči v trgovskih in industrijskih zbornicah in da ima v okviru takih zbornic vsaka važnejša stroka svojo posebno sekcijo, med temi tudi rudarstvo, ki naj odpošlje gotovo število članov v zbornični plenum. Tako so že od nekdaj uvedene pri naši zbornici sekcije za rudarstvo, pomorstvo itd., od kojih ima vsaka gotovo število članov. Nikakor nismo za to, da se osnuje ena edina rudarska zbornica za celo državo, ker tak aparat ne more funkcionirati. Člani ne morejo dohajati iz vseh delov države na seje, ker je to v zvezi z veliko zamudno časa in velikimi stroški. Tudi bi ne prišle do prave veljave prilike posameznih krajev, ki so jako različne.

Danes čujemo tudi iz Beograda vest, da se je anketa zastopnikov rudarskih delavcev in delavskih zbornic, ki se je vršila včeraj v Beogradu glede novega rudarskega zakona, soglasno izjavila proti posebnim rudarskim zbornicam.

OPOZORILO VSEM, KATERI HOČEJO UVOZITI STROJE ALI STROJNE DELE CARINE PROSTO.

Da bi se izognilo zlorabam pri izdajanju potrdil za carine prosti uvoz strojev in strojnih delov, obvešča ministrstvo trgovine in industrije vse interesente, da se bodo odslej naprej izdajala potrdila brez izjeme samo osebam, ki bodo imele predpisano pooblastilo od podjetja, koje prosí za dovolitev carine prostega uvoza.

dr. Cvetko Gregorič, Beograd:

Odnosaji med poljedelstvom in industrijo.*

V naši javnosti čujemo večkrat mnenja, da industrije v obče ne potrebujemo. Mi smo agrarna država, tako se govori, in moramo vsled tega osredotočiti vso svojo pozornost na napredek poljedelstva, kot proizvodne panoge, s koje se bavi 75% našega prebivalstva. To izključuje, da bi se istočasno mogla pospeševati tudi industrija. Tako se govori tudi v krogih, kateri bi morali točno upoštevati važnost vloge posameznih proizvodnih panog v gospodarskem razvoju naše države. Domneva se, da sta poljedelstvo in industrija dva diametralno nasprotna pojma, med kojima ne more biti nikake zveze in koji se ob mnogih prilikah celo izključujeta.

Tako mišljenje ni samo nepravilno, temveč more biti tudi jako škodljivo, ker onemogoča, da se gotovi pojavi našega gospodarskega življenja pravilno ocenijo. Posebno ob naših sedanjih prilikah, v dobi narodne konsolidacije, koja ima samaposebi v svojem programu tudi čim intenzivnejši razvoj vseh produktivnih moči države, je nujno potrebno, da se tako nepravilno mišljenje pobija. Potrebno je, da se v najširših krogih naše javnosti pokaže točna slika vplivov in zvez med posameznimi panogami naše proizvodnje. To velja posebno za medsebojne odnosaje med poljedelstvom in industrijo, ki se ne izključujejo, temveč so med seboj v najtesnejši vzročni zvezi in ena drugi v izdatni meri pomagajo in koristijo.

Najprej nam je ogledati si one odnose med poljedelstvom in industrijo, ki obstoje popolnoma v njihovih funkcijah kot proizvodnih panogah, potrebnih za narodno blagostanje.

Koristi industrije od poljedelstva.

Za industrijo pomeni poljedelsko prebivalstvo odličnega konzumenta tovar-

* Izvleček iz daljšega predavanja, katero je imel pred kratkim g. dr. Cvetko Gregorič, tajnik Centrale Industrijskih korporacij, v radiopostaji v Beogradu.

MONOPOLSKI DOHODKI.

Po izkazu, ki je bil pravkar objavljen v »Službenih Novinah«, je razvidno, da monopolski dohodki napram lani niso padli, temveč so se celo nekoliko dvignili. V prvih petih mesecih t. l. so znašali skupni monopolski dohodki 377.2 milijona Din napram 370.2 milijona Din v istem razdobju preteklega leta.

* * *

LETINA V BANATU.

Iz Banata poročajo o rezultatih letošnje letine, ki je v glavnem izpadla zelo zadovoljivo. Pridelek pšenice znaša 11 do 15 stotov na oralo napram 14 do 16 stotom lani, ko je bila letina rekordna. Ječmena so pridelali 14—18 stotov, le pridelek ovsu bo slabši (ceni se na 7 do 8 stotov). Stanje koruze je nadvse zadovoljivo. Če bo še kaj dežja, tedaj lahko računamo, da bo pridelek koruze izredno velik. Ugodna letina koruze pa je za gospodarstvo naše države največje važnosti, saj bomo pri dobri letini lahko izvozili samo koruze za 1.5 do 2 milijardi dinarjev.

* * *

DVE NOVI JUGOSLOVENSKE LADIJE.

Jugoslovanski Lloyd na Sušaku je dal na Angleškem izdelati dva nova velika parnika, ki se bosta imenovala »Triglava« in »Argentina«. Vsak bo imel po 10.500 ton nosilnosti. Parnika bosta kmalu gotova.

niških proizvodov. Dobra letina, ki omogoča poljedelcu, da presežek svojih pridelkov nameni za prodajo in dobi za nje gotovino, omogoča industriji, da svoje proizvode v znatni meri proda kmet-skemu prebivalstvu, dosegaje s tem tudi povzdigo svojega blagostanja. Slaba letina ima predvsem za posledico, da se zmanjša in poslabša kupna moč poljedelca; s tem se pa tudi zmožnost plasiranja industrijskih izdelkov zmanjša v velikem sorazmerju. Zato industrija z isto skrbjo čaka uspeha vsakoletne letine kakor poljedelec. Za enega kot za drugega znači dobra letina povišanje blagostanja, dočim ima slaba letina za oba jako kvarne posledice.

Poljedelsko prebivalstvo v naši državi predstavlja neizčrpljiv izvir novega svežega delavstva za tovarniške obrate. Pri nas obstoji posebno velika fluktuacija med vasjo in tovarno, kar v mnogem otežuje izurjenost delavcev in pridobivanje dobrega kadra za tovarniško delavstvo. Nasprotno pa ima ravno to dejstvo tudi svojo dobro stran, ker se more v slučaju omejitev dela ali opustitve tovarne delavce brez nadaljnjih težkoč vrniti domov. S tem je pri nas odstranjen in onemogočen pojav, ki velikim državam industrijskega zapada povzroča tolike težkoče, to je brezposelnost.

Koristi poljedelstva od industrije.

Ena najvažnejših funkcij, ki bi jih moralo vršiti poljedelstvo, bi morala biti ta, da dobavlja sirovine za razne industrijske panoge, čeprav nedovršnosti naših metod poljedelstva še morebiti povzroča, da sirovine niso tako dovršene, kakor v državah, v katerih je poljedelska tehnika jako razvita. Industrija si prizadeva, da ta nedostatek odpravi in vsled tega je industrija v prvi vrsti zainteresirana na tem, da se kvaliteta naših agrarnih produktov, kolikor prihajajo za industrijo kot sirovina v poštev, dvigne. Vsled tega se pogosto opaža, da se industrija posredno ali neposredno briga za pospeševanje poljedelstva. Tako prireajo tovarne kmetovalcem poučne tečaje o koristih porabe kemijskih sredstev za gnojenje in trošijo izdatne vsote, da propagirajo porabo umetnih gnojil. Poljedelska produkcija se s tem kvalitativno in kvantitativno pridobiva, a tovarna umetnih gnojil proda tem več svojih produktov kmetovalcu, katerega prepriča o koristih umetnega gnojenja. S tako propagando naših tovarnih superfosfata je uspelo, da je poraba superfosfata v naši državi porastla od 3900 vagonov v letu 1925. na 5600 vagonov v letu 1928.

Za poljedelstvo je posebne važnosti, da se čim bolj razvije in popolni takozvana poljedelska panoga industrije, to je industrije, ki predeluje domače pridelke: mlinska, pivovarniška, alkoholna, sladkorna, mesna, klavniška itd. Pred vsem ta industrija poleg izvoznikov nakupuje poljedelske pridelke za predelovanje. Na ta način se pojavlja konkurenca med tovarno in izvoznikom. Brez te konkurence bi imel izvoznik, ki izvažal nepredelane agrarne produkte za nakup, monopol in bi mogel poljedelcu cene kar diktirati. Konkurenca med izvozniki in industrijo je za poljedelca največje važnosti, ker dobiva vsled nje za svoje produkte vedno ugodnejše cene.

Brez konkurence bi imel izvoznik, ki bi nepredelane kmetijske produkte izvozil v inozemstvo, monopol in bi mogel poljedelcu diktirati cene. Konkurenčna borba med domačimi tovarnami in izvozniki je za poljedelce največje koristi, ker dobe za svoje pridelke pogosto ugodnejše cene.

Gotovih panog bi poljedelec brez in-

dustrije sploh ne mogel kultivirati, ker je z gotovimi pridelki tudi inozemstvo, kamor bi jih rad prodal, z njimi dovolj oskrbljeno. Dalje je posebne važnosti mesna industrija. Izvoz žive živine in živih prašičev je jako težak, posebno na oddaljenejša tržišča, ker je transport živih živali zvezan z velikimi stroški in težavami. Poleg tega je tak transport tudi nevaren radi rizika, da živali obole, itd. Mnoge države imajo tudi veterinarske omejitve za uvoz živih živali, ako ni uvoz celo zabranjen. Omejitve se pogosto porabljajo, odnosno izrabljajo za zmanjšanje uvoza. V predelanih stanju pa ti proizvodi neprimerno lažje izdrže transport in to omogoča poljedelcu, da se more intenzivneje baviti z živinorejo. Poleg tega se razni odpadki porabljajo za umetno gnojilo itd., drugi pa kot tečna živalska prehrana.

Ne samo poljedelske panoge industrije, temveč tudi ostale industrije so velike koristi za poljedelstvo. Pasivni kraji, ki ne morejo prehraniti vsega prebivalstva in katerim preti glad in siromaštvo, morejo del svojega prebivalstva odkazati v tovarne, kjer mu je zagotovljen zaslužek. Kakšnega pomena je tovarna za celo svojo okolico, a v prvi vrsti za poljedelsko prebivalstvo, naseljeno okoli nje, kažejo najboljše vzgledi naših velikih podjetij, katera izplačujejo svojim delavcem po več deset milijonov zaslužka na leto. Ako se ve, da porabi delavec tri četrtine svojega zaslužka za prehrano, je jasno, da ima od tega zaslužka največjo korist zopet poljedelec.

Agrarne države brez industrije so v izdatni meri odvisne od inozemstva, a odvisnost se more pretvoriti tudi v neke vrste diktaturo od strani industrijske razvitega soseda. Na drugi strani so industrijske države brez agrarne produkcije navezane na svoje sosede, od katerih morajo kupovati poljske pridelke za prehrano svojega industrijskega prebivalstva. Za blagostanje in kulturni razvoj naroda je torej potrebno, da razvije sporedno vse panoge svoje produkcije, da se tako obrani vseh zunanjih vplivov. Redke so države, ki imajo vse predpogoje za tak razvoj kakor naša, zato pa je potrebno, da najširši sloji vedo, kakšne so medsebojne zveze in vplivi dveh najglavnejših panog našega gospodarstva: poljedelstva in industrije.

Pogodbe Rusije z Ameriko.

Ko je sklenila pred kratkim Fordova družba z Rusijo 30-milijonsko pogodbo glede zgradbe avtomobilne tovarne v Nižnjem Novgorodu, o čemer smo že poročali, je izdalo ameriško rusko zastopstvo v New Yorku objavo, da je to le ena od velikih trgovinskih pogodb, ki jih je v zadnjem času sklenila ameriška industrija s sovjetsko zvezo. Poleg Forda so pogodbe sledeče:

International Electric Co: izmenjava patentov in tehniških informacij.

Radio Corporation of America: isti namen.

Du Pont de Nemours Co: izmenjava patentov in uredba konstrukcijske pisarne za zgradbo tovarne gnojilnih sredstev.

Hugh L. Cooper Co: Uredba konstrukcijske pisarne za zgradbo hidroelektrarne v Ukrajini, ki bo stala 100 milijonov in, ki naj bo največja na svetu.

Freyn Engineering Co: konstrukcijska pisarna za zgradbo tovarn jekla, ki bodo stale eno milijardo.

Stuart, James and Cook: konstrukcijska pisarna za napravo novih premogovnikov in obnovo starih.

Nitrogen Engineering Co: konstrukcijska pisarna za zgradbo tovarne dušika.

Longacre Engineering and Construction Co: konstrukcijska pisarna za zgradbo stanovanjskih hiš v Moskvi.

Mc. Cornick Co: konstrukcijska pisarna za zgradbo ogromne pekarije v Moskvi.

Albert Kahn Incorporation: konstrukcijska pisarna za zgradbo tovarne traktorjev, ki jih bo napravila vsako leto 40.000.

Arthur P. Davis: konstrukcijska pisarna za namakalne naprave v Ruski Centralni Aziji.

Torej lepo število pogodb.

STABILNOST TRGOVSKIH POGODB.

Avstrijska skupina Mednarodne trgovske zbornice je na podlagi statistik ugotovila, da sta se po vojski znižala pri trgovskih pogodbah tako doba kot kot odpovedni rok. Potrebna bi bila večja stabilnost. Od 508 preiskanih slučajev jih pride 196 na predvojno dobo, 307 na povojno, 112 pogodb predvojne dobe je imelo tekočo dobo 5 let in več, 10 manj kot pet let, 74 nedoločeno dobo. Za 307 povojnih pogodb se glasijo odnose številke 40, 149 in 118. Tudi glede odpovednega roka je razlika velika, 139 od 196 predvojnih pogodb je imelo odpovedni rok 12 mesecev, osem 6 do 12 mesecev, 11 manj kot 6 mesecev, pri ostalih 88 je bil odpovedni rok nedoločen. Odnosne številke pri 307 povojnih pogodbah so bile 52, 71, 159 in 25, torej prav velika sprememba.

AVSTRIJA IN AMERIŠKA CARINA.

Tudi Avstrija je poleg drugih držav opozorila merodajne ameriške činitele na nevarnost zvišane carine za eksport v U. S. A. Avstrijski izvoz v Ameriko bi s sprejetjem ameriške carinske novele zelo trpel. Lani je ta izvoz dosegel vrednost 75,5 mil. šilingov ali 320 milijonov dinarjev. Eksport Avstrije v Ameriko obstoji v prvi vrsti iz sledečih blagovnih vrst, kojih carino hočejo večinoma zvišati: razne tekstilije, galanterijski čevlji, usnjeno galanterijsko blago, kadilni rekviziti, keramični izdelki, ogledala, glavniki, magnezit, kemični izdelki, izdelki iz alpeke, umetni kamni, dežniki, možo in otroško konfekcijsko blago, klobuki, čokolada. — Ekonomski odbor Zveze narodov je na eni svojih zadnjih sej zavzel stališče, da se države ne smejo vtikati v razmere drugih držav ter da carinske razmere vsaka država sama ureja, da so pa opozorila napram državam, ki stremijo za carinsko avtonomijo, opravičena.

NOVA TRGOVSKA POGODBA MED ITALIJO IN OGRSKO.

Trgovski provizorični dogovor med Italijo in Ogrsko iz leta 1925 je imel v vsakem oziru znake za kratko dobo določene pogodbe na sebi. Zato sta sklenili lani obe vladi novo trgovsko in plovno pogodbo na temelju neomejene največje ugodnostne pravice z istočasnim razširjenjem do tedaj že obstoječe konvencijske carine. V pogodbi vsebovane tarifne določitve veljajo naravno tudi za vse one države, s katerimi sta Italija in Ogrska v razmerju največje ugodnosti. Trgovski promet med obema državama je bil doslej v splošnem za Ogrsko pasiven; importirala je iz Italije v prvi vrsti južno sadje, riž, strojene in surove kože, eksportirala je pa v Italijo klavno in vprežno živino, krompir in pšenico.

»LJUBLJANA V JESEN«

Avtomobilskim tvrdkam sporoča upravljalniška velesojma, da je »Bureau Permanent International des Constructeurs d'Automobiles«, Paris, z dopisom št. 5093 od 16. julija t. l. dovolil, da zamorejo na velesojmski prireditvi »Ljubljana v jeseni«, ki se vrši od 31. avgusta do 9. septembra razstaviti svoje proizvode vse tovarne avtomobilov.

Oficijelni katalog velesojmske prireditve »Ljubljana v jeseni«, ki se vrši od 31. avgusta do 9. septembra t. l., je zopet prevzelo v samozaložbo reklamno podjetje »Saturn«, lastnik g. F. Leonov, v Ljubljani. Ta tvrdka že tri leta izdaja publikacije Ljubljanskega velesojma v polno zadovoljstvo inserentov v teh izdajah in uprave velesojma. Pa tudi sicer žanjejo te publikacije po svoji ličnosti, pestrosti in zanimivi vsebini splošno odobravanje. Našim tvrdkam se zopet nudi lepa priložnost, da obrnejo nase pozornost konsumentov.

Društva, organizacije itd., ki imajo za letošnjo jesen predvidene svoje kongrese in slične prireditve, prosi uprava Ljubljanskega velesojma, da postavijo iste v čas letošnje velesojmske prireditve »Ljubljana v jeseni«, ki se vrši od 31. avgusta do 9. septembra. Svoje sklope naj društva izvolijo sporočiti naravno upravi velesojma v Ljubljani, ki jim bo šla v vsakem oziru rada na roko.

PO SVETU.

Pridelek tobaka v Južni Srbiji je izredno dober in znaša 8 milijonov kilogramov.

Pšenice na 1 ha pridelajo v Avstriji povprečno 17 meterskih stotov, a bi mogli produkcijo takoj dvigniti na 19 do 20 meterskih stotov. Od 350.000 ha neobdelane pustinske zemlje bi mogli 60.000 ha takoj spremeniti v žitno polje, polovico od tega za pšenico.

Poraba sladkorja v Turčiji znaša na leto ca 75.000 ton; domači dve tovarni producira samo 5000 ton, vse drugo se mora importirati. Najvažnejše dobavne dežele so Češkoslovaška, Rusija, Rumunija in Holandska.

Praška železnoindustrijska družba je sedaj polno zaposlena; dela s petimi plavži in zaposluje 6600 delavcev.

»Letea«, prva rumunska družba za izdelovanje papirja, je imitirala 240.000 novih delnic po 500 lejv ter je s tem dvignila delniško glavnico za 120 milijonov lejv.

Stavbno gibanje v podeželskih mestih Avstrije se je zelo poživilo, in sicer na podlagi zakona za pospeševanje stanovanjskih gradb. Posledica je, da se je cena sveta v teh mestih že zelo utrdila.

V češkoslovaški Šleziji so dobili nahajališča soli. Ker so stare sudetske češke dežele brez soli, je to velikega pomena. Pač se nahaja sol v Slovaški in Podkarpatski Rusiji.

Švicarske zvezne železnice so imele v prvih petih mesecih obratni previšek 546 milijona frankov.

Za veliki parnik »Europa« (46.000 ton), ki je deloma pogorel, je bilo tvrdki Blohm in Voß izplačanih 42 odstotkov zavarovane vrednosti, to je 18 milijonov mark. Večji del vsote pride na londonske zavarovalnice.

V Ameriki je nastal nov trust za nakup in prodajo živil, pod vodstvom Morganove banke. Združila so se tri vodilna podjetja, kojih sedanja tržna vrednost znaša 430 milijonov dolarjev. Družba bo izdala 12 milijonov delnic. Pričakujejo, da se bodo trustu pridružile še druge tvrdke. Nova kombinacija je na trgu živil največja.

Kapaciteta nemške avtomobilne industrije je zmeraj večja; lani so zgradile največje nemške avtomobilne tvrdke 300.000 avtomobilov, osebnih in tovornih; prodanih je bilo pa samo 76.000 avtomobilov. Največ avtomobilov so napravile Opelove tovarne, 200.000; sledi jim podjetje Brennabor s 30.000 avtomobili, dalje Adler s 30.000, Dixi s 15.000 in Hanomag z 12.000. Težkoče v prodaji so zelo velike.

Novo ustanovljenemu kartelu cina na svetovnih trgih ne zaupajo dosti, ker produkcija v Londonu zastopanih tvrdk ne dosega niti polovice svetovne produkcije.

22 ameriških bank je postalo v zadnjem času insolventnih. Prizadeti depoti znašajo 23 milijonov dolarjev.

Zvezo General Motors s Fiat so svoj čas dementirali. Sedaj pa beremo, da se General Motors sicer ne pogajajo direktno s Fiat, da se pa pogaja z italijansko družbo neka njih podružnica, ki je svojčas dovolila Fiatu večji kredit. To je seveda isto, kot če bi se General Motors sami pogajali. Tako so zlezli Amerikanci merodajno tudi v italijansko avtomobilno industrijo.

Angleška banka je pustila obrestno mero nespremenjeno, čeprav so vsi znaki v zadnjem času govorili za zvišanje.

Rumunska davčna bremena hočejo po zadnjih poročilih zvišati za 30 odstotkov. Namesto spremembe v davčnih zakonih bodo privili davčni vijak. Direktnih davkov plačata industrija in trgovina nad 10 milijard lejv, poljedelstvo pa samo 1-3 milijarde.

Proga Komarno - Budimpešta bo v kratkem tudi elektrificirana. Dela bodo stala okoli 7 milijonov pengő.

1 milijon hektarov s pšenico posejane zemlje hočejo na Ogrskem odtegniti pšenici in jo dodeliti trgovskim rastlinam.

Sladkorna produkcija Jave je cenjena po dr. Mikuscu letos na 12% svetovne produkcije, sladkorna produkcija Kube na 19%, skupaj torej nad 30 odstotkov! Včasih producira ta dve deželi polno tretjino svetovnega sladkornega pridelka. Javanska produkcija je kot kubanska tehniško in trgovsko zelo dobro organizirana.

Svetovni problem brezposelnosti.

Ph. Snowden, britanski zakladni kancelar, piše:

Problem brezposelnosti je najtežja notranjepolitična naloga nove labour-vlade na Angleškem. Labour, izg. lejbr = delo. Britanski finančni minister nam pripoveduje, kako si misli rešitev tega vprašanja.

Nazori o vprašanju brezposelnosti so se v zadnjih 20 letih zelo spremenili. Prej so videli v nji neko vrsto periodične epidemije, od časa do časa se vračujočo kugo, ki je bila pa samo mimoideča nesreča s par žrtvami in ki bo polagoma sama ugasnila. Danes pa hočeš nočeš priznamo, da je postala brezposelnost po vsem svetu stalno zlo, ki zahteva največje pozornosti državnikov, narodnih gospodarjev in industrijev.

Vodja Mednarodnega delovnega urada je podal pred kratkim poročilo z računom, da je trajno brez dela povprečno deset milijonov ljudi. Delovni urad se peča z rešitvijo tega strahotnega problema. Proučevanje števil o mednarodni brezposelnosti kaže, da nastopa v enaki meri v deželah s popolnoma različno gospodarsko in industrijsko strukturo; ona razsaja v starih industrijskih državah prav tako kakor v deželah z novo industrijo, v industrijskih deželah prav tako kakor v agrarnih, v deželah z zaščitno carino prav tako kakor v onih, ki so za prosto trgovino. V splošnem se more reči, da je veliko brezposelnih tudi v deželah pretežno agrarnega značaja, da se pa v glavnem omeji na tovarniške industrije. Značilen zgled za to je Danska. Ona ima morda najbolj organizirano poljedelstvo vsega sveta, vendar pa ima hkrati najvišjo odstotno mero brezposelnih industrijskih delavcev. Povprečno je bilo v zadnjih devetih mesecih lanskega leta na Danskem brez dela 16 odstotkov vseh delavcev, združenih v strokovnih družbah.

Zdi se, da je brezposelnost spremenil znak industrijskega napredka. Eden od vzrokov brezposelnosti je brez dvoma pomanjkanje vsake organizacije v razdelitvi zaposlenosti ter pomanjkanje vsake ureditve glavnicega dotoka v industrijo. V teh dveh točkah vlada tako v posameznih državah kot mednarodno popolna zmeda. Delavci silijo v gotove industrije, ne da bi imeli varnost, da jim morejo dati te industrije tudi trajno zaposlenost. Nastajajo nove tovarne, k starim podjetjem se pridružujejo nova — ne ker obstojajo izgledi za razširjenje prodaje, temveč samo zato, da konkurirajo starim podjetjem ter jim vzamejo kolikor mogoče veliko prodajnega trga. Zaključek je ta, da počiva celo v ugodnih časih velik del naprav vsake industrije in da določeni odstotni del delavcev ne dobi nobenega posla. Z eno besedo: eden prvih vzrokov brezposelnosti je pomanjkanje industrijske organizacije, pomanjkanje vsakega organiziranega sistema za ureditev produkcije in za njeno prilagoditev na svetovno potrebo.

Gibanje za industrijske fuzije in kartele predstavlja poskus, da se v to zmedo vsaj deloma zanese red. A če ima ta poskus uspeh, da iztrebi odlična podjetja, ima tudi ta negativen uspeh; da vzame delavcem teh podjetij delo in kruh. Zanimivo je pač, da more racionalizacija sicer zmanjšati število delavcev, ki prejemajo mezdo, da pa zato še ni treba, da bi bilo število fiktivnih delovnih ur manjše, ker so oni, ki delajo, polno in redno zaposleni. Ta opazovanja nas vodijo k drugim osnovnim razmotrivanjem. Vzemimo za zgled jekleno industrijo. Svetovna produkcija jekla je danes večja kot pred vojsko, a prav v jekleni industriji je brezposelnost zelo velika. In to brezposelnost bo racionalizacija še nadalje povečala, če se ne bo posrečil bistven dvig svetovne porabe jekla. Kar velja za jekleno industrijo, to velja tudi za tekstilno industrijo vsega sveta.

Brezposelnost v skladnih industrijah vsega sveta mora torej neizbežno zmeraj bolj rasti, ako ne bomo mogli dvojnega izvršiti: prvič svetovno porabo izdelkov teh trpečih industrij dvigniti, drugič nove industrije odkriti in izgraditi. A tudi, če bi se nam čudežnim po-

Traien vir dohodkov

Razpočuja v kraljevini SMS Fran Ksav. Ležnik,
Maribor, Cankarjeva 28

tom posrečilo, da dvignemo svetovno povpraševanje po jeklu, premogu, tekstilih in ladjah, bi bili kmalu zopet tam, kjer smo danes, če se nam ne posreči da zajezimo neovirani dotok novega kapitala k tem industrijam in s tem poostretev konkurence. Iz tega izhaja potreba mednarodnega sodelovanja za ureditev produkcije. Karteli so ja že poskus, da se branimo proti imenovanim težkočam in nevarnostim. Oni to delajo ali poskušajo narediti s kvotno razdelitvijo produkcije in z razdelitvijo trgov. A sedaj nastane vprašanje: Kaj naj se zgodi z delavci, ki so postali odvisni?

Dva pota sta, ki vodita k rešitvi tega vprašanja, oziroma ena pot, a z dvema različnima sredstvom. Ta pot je izsleditev in izgradnja novih industrij. Sedanja položaja angleške industrije nudi dober primer za to stran vprašanja brezposelnosti. Velika množina brezposelnosti v Angliji se osredotoči na štiri stare industrije: na premog, železo in jeklo, tekstilije, gradbo ladij. Nasprotno so pa nove industrije — kot kemična, električna, radio, motorji, gramofoni, umetna svila — v polnem razcvitu, in stotisoči delavcev so zaposleni v teh industrijah, ki jih pred 25 leti ali sploh še ni bilo ali pa so bile prav nepomembne. A nove industrije izslediti in izgraditi zahteva dosti časa, med tem pa kličejo brezposelni nujno po delu. Najslabše, kar se jim more zgoditi, je to, da jih pustimo brez dela in da pohajkujejo. V teku osmih let, odkar že traja industrijska kriza v Angliji, je bilo izdanih za podpore brezposelnih nič manj kot 600 milijonov funtov. — v dinarjih si te vsote kar predstavljati ne moremo. In za to neizmerno vsoto ni bilo drugega vrčila kot demoralizacija ljudi, ki so morali biti v prisiljenem brezdelju.

Vsaka država postaja danes v vedno rastoči izmeri delodajalka. Država in občine potrebujejo javnih zgradb, šol, kopališč, tržnih lop, plinarn, elektrarn, cest, mostov in nešteti drugih gradb. Ta javna dela so prožna, to se pravi, morejo se po stopnji brezposelnosti ali razširiti ali omejiti. Poznam samo razmere v Angliji, a so drugod najbrž enake ali podobne. Država mora enostavno prevzeti nalogo, da preskrbi delo ljudem, ki ga na normalnem delovnem trgu ne morejo dobiti. To ji pač ne bo povzročilo nobenih večjih stroškov kot ga povzroča današnji sistem podpiranja brezposelnih. In zaposlenost pri javnih delih dviga narodno premoženje. Od izdatkov imata dobiček industrija in obrt. Vse brezposelne v državi bi morali združiti, v kolikor so delazmožni, v državno delovno armado, in skupine te armade bi dirigirali vselej v one dele dežele, kjer so delavci potrebni. Vzgoja za koristno zaposlovanje bi morala tudi biti del te državne organizacije.

Lahke in udobne poti za rešitev problema brezposelnosti žalibog ni. Vzroki problema so raznolični, in se morajo temu primerno menjati tudi odpomočna sredstva. A jedro vprašanja je vzpostavitev ravnovesja med svetovno produkcijo in svetovno potrebo ter dvig nakupne moči širokih slojev prebivalstva, kojih člani so sicer bolj ali manj ubožni, ki pa predstavljajo v svoji celoti vendarle glavne odjemalce vse produkcije.

PROTI PODIVJANJU PLAČILNIH NAVAD.

Berlinska zbornica rokodelcev se posvetuje o odredbah proti ogroženju rokodelstva po podivjanjih plačilnih običajih. Narasla konkurenca je cene že itak znižala do meje nabavnih cen in ne more torej rokodelcem svojo večino prav majhno lastno glavnico še mesece in mesece čakati na plačilo za delo in za materialno vrednost. In vendar je v interesu odjemalcev samih, da malim rokodelcem tekoče plačujejo in ne čakajo na grozeče naraščanje dolžnih vsot.

Nemška strojna industrija.

Po izkazu Nemške strojne zveze je imela nemška strojna industrija v začetku letošnjega leta 16.300 obratov s 705.000 zaposleni proti 17.500 in 790.000 v letu 1925. Za novo fabrikacijo in za eksport pride v poštev 3600 obratov z 62.000 delavci proti 3800 in 70.000 v letu 1925. Po previdni cenitvi zveze je narasla strojna produkcija Nemčije v letu 1928 na 4 milijarde mark proti 3,4 milijardam v letu 1927 in 2½ milijardam v letu 1926; od tega je bilo prodanih doma lani za 2,83 mil. mark strojev, leta 1927 pa za 2,44; torej je eksport od l. 1927 do l. 1928 narasel od 960 milijonov mark na 1170 milijonov. Nasprotno temu je import le bolj majhen, l. 1927 za 170, l. 1928 za 200 milijonov mark. Vračunši import vidimo, da se je poraba strojev v Nemčiji dvignila od 2610 milijonov mark v letu 1927 na 3030 milijonov v letu 1928. V močnem naraščanju nemške strojne porabe se zrcali mehaniziranje in racionaliziranje vse industrije, kar se kaže posebno glede porabe na osebo. Leta 1925 je izdala vsaka oseba v Nemčiji (oziroma je prišlo na vsako osebo) za nove stroje 36,2 državnih mark, leta 1927 41,3 lani pa 47,5. Glede eksporta je bila nemška strojna industrija na drugem mestu v svetovnem eksportu. — Če vzamemo gornji prirastek (od 2½ na 3,4 in na 4 milijarde mark) v odstotkih, vidimo da je narasla produkcija v letu 1927 za celih 36 odstotkov, v letu 1928 pa tudi še skoraj za 18 odstotkov. Eksport je znašal v letu 1927 nad 28 odstotkov vse produkcije, v letu 1928 pa nad 29 odstotkov.

Kvalitetna znamka

KAJ ZASLUŽILO NEWYORSKE BANKE — USPEH DELITVE DELNIC.

V nekem pred kratkim v Newyorku priobčenem pregledu o bankarstvu v Zedinjenih državah se poudarja, kako velike dobičke imajo ameriške banke. Najstarejša banka v Newyorku, First National Bank, je zaslužila lani pri delnici 213,44 dol.; Fifth Avenue Bank, ki je sedaj fuzionirana s First National, 159 dolarjev; U. S. Trust Comp. 159,3 dol.; Kings County Trust 155,32 dol. National City Bank je imela dobiček 1.311.641.000 dolarjev, Chase National Bank 1.033 milijonov 444.000 dol. Pri tem imajo ameriške banke prav majhno osnovno glavnico; National City Bank n. pr. samo 90 milijonov dol., ob bilančni vsoti 2500 milijonov dolarjev. Zanimivo je, da se kapital bank ne nahaja v rokah znanih velikih milijonarjev, temveč da je razdeljen na ogromno število malih vlagateljev. Uprave bank naredijo vse, kar je mogoče, za pospeševanje te udeležbe, ker hočejo najširše sloje prebivalstva zainteresirati za bankarstvo. V ta namen so prešle skoraj vse važne newyorské banke k cepitvi delnic. Pred enim letom je znašala bančna delnica navadno 100 dolarjev, danes je to izjema. V letu 1928 je 31 newyorských bank razdelilo svoje delnice v dele po 10, 20, 25 in 50 dolarjev. Skupaj s to akcijo so dale nekatere velebanke črtati svoje delnice iz oficijelne notacije, ker ne sme biti, kakor pravijo, bančna delnica nikdar predmet špekulacije.

»DO X«, HOTELSKI AEROPLAN.

V Friedrichshafenu je bilo te dni mogoče si ogledati novi Dornierov aeroplan, »Do X« imenovan. Aeroplan je največji na svetu, ima razpetino 48 metrov, dolžino 40,5 metrov, višino 10 metrov, dvonadstropna hiša. Trup aparata je čoln, ki more plavati po morju in ki je razdeljen v pregrade. Na spodnjem krovu se nahaja prostor za bencin in za prtljago. Ostali del je namenjen za počivanje del posadke. Nad tem krovom je polniški prostor, zaenkrat za 40 oseb, a se da lahko razširiti za 100 potnikov. Spredej je prostor za dva pilota, zadaj kabina za kaplana, od koder se ladja dirigira. Nič manj kot dvanajst Siemensovih motorjev bo tvorilo vir moči aeroplana; postavljeni so skupaj, dvakrat po šest, vsak ima 1000 KS, skupaj torej 12.000 KS. Monterji pridejo lahko do njih plezaje in morejo morebitne poškodbe popraviti med poletom. Za kapitanovo kabino je jedilnica, ki naj dá potnikom doslej na aeroplanih tako pogrešano prostost gibanja. Akcijski radij aeroplana je 1000 km, a se seveda poveča, če je manj obremenitve in več bencina.

Bencina na spodnjem krovu je normalno 16.000 litrov, olja 1200 litrov. Potniški krov primerja nekdo plesišču z dolžino skoraj 20 metrov. Za njim je kuhinja, toaleta itd. To ni več aeroplan, to je ladja, prava ladja, ki se more dvigniti iz vode in brenčati po zraku kot pravičljna ptica velikanka. Če gledaš pred seboj to gigantsko neverjetno drzno delo, vidiš nekaj, kar se nam je zdelo pred tremi leti še kot utopističen roman bodočnosti: leteč hotel.

Nove strokovne knjige.

Ravnokar je izšla knjiga »Spravljanje, razbiranje, vlaganje, shranjevanje in razpošiljanje sadja«, spisal Jos. Priol, ravnatelj vinarske in sadjarske šole v Mariboru. 76 strani obsegajoča knjiga s 43 izvirnimi slikami stane broširana in sicer: posamezen izvod Din 15,—, kdor naroči pa najmanj 10 izvodov skupaj, da se odpošljejo kot poštni zavitek, jih dobi pa po Din 12,—. Cene veljajo s poštnino vred. — Knjigo je izdalo in jo ima v zalogi Sadjarsko in vrtnarsko društvo za Slovenijo v Ljubljani, Resljeva c. 24/II.

Znano je, da pridelamo v Sloveniji prvovrstno sadje — zlasti jabolka — ki je imelo pred in še med vojno na svetovnem sadnem trgu velik sloves. Zadanja leta pa opazamo, da izvoz zastaja in da sloves našega sadja pojema. Glavni vzrok temu kvarnemu pojavu je ta, ker nas hočejo druge države, posebno pa Amerika, v nekih ozirih prehiteti, oziroma so nas že prehiteli. Dandanes namreč ni dovolj, da samo pridelamo prvovrstno sadje, tudi še davno ni dovolj, da pridelamo velike množine enotnega blaga, ampak poleg vsega tega je tudi neogibno potrebno, da znamo ta pridelek tudi pravilno spraviti z dreveja ter da ga znamo po nekih v sodobni mednarodni sadni trgovini veljavnih načelih pripraviti za trg. In baš v tem oziru nas z brzimi koraki prehitevajo druge države in nas na ta način odtravajo s sadnega trga.

Jasno je torej, nujna potreba, da se vsak napreden in preudaren sadjar pouči o navedenih zahtevah sadne trgovine. In poučil se bo temeljito, ako prebere in predela omenjeno knjigo našega najboljšega strokovnjaka in se brez vsakega oklevanja ravna po njegovih navodilih. Priporočamo knjigo, ki je za njeno obsežnost in opremo izredno poceni, vsakemu posamezniku, ki ima opraviti s sadjem, prav posebno pa še vsem kmetijskim organizacijam kakor podružnicam Sadjarskega in vrtnarskega društva, podružnicam Kmetijske družbe, bralnim in izobraževalnim društvom itd.

Naročajte »Trgovski list«!

Ljubljanska borza.

Tečaj 26. julija 1929.	Povpr. ševanje Din	Ponudba Din
DEVIZE:		
Amsterdam 1 h. gold.	—	22.8525
Berlin 1 M.	13.5625	13.5925
Bruselj 1 belga	—	7.9167
Budimpešta 1 pengő	—	9.9326
Curich 100 fr.	1094.40	1097.40
Dunaj 1 šiling	8.0097	8.0397
London 1 funt	275.96	276.76
Newyork 1 dolar	—	56.845
Pariz 100 fr.	—	223.23
Praga 100 kron	168.20	169.—
Trat 100 lir	296.80	298.80

Vrednote: a) Denarni zavodi: Celjska posojilnica d. d., Celje, denar 170 Din; Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana, denar 123 dinarjev; Prva hrvaška štedionica, Zagreb, denar 850 Din; Kreditni zavod za trgovino in industrijo, Ljubljana, denar 170 Din. b) Industrijska, trgovska in prometna podjetja: Združ. papirnice Vevče, Goričane in Medvode d. d., Ljubljana, denar 125 Din; »Stavbna družba« d. d., Ljubljana, denar 50; »Seširc, tovarna klobukov d. d., Škofja Loka, denar 105 Din; Tvarnica za dušik d. d., Ruše, denar 275, blago 285 Din.

Les: Smreka — jelka: Hlodi I., II., monte 230—270 Din; brzojavni drogovi 240—260 dinarjev; bordonali merkantilni 330 do 380 Din; trami merkantilni 290—310; škorete, konične, od 16 cm naprej 630—650 Din; škorete, paralelne, od 16 cm naprej 680 do 700 Din; škorete, podmerne, od 15 cm 520 do 550 Din; deske — plohi, kon., od 16 cm naprej 540—560 Din; deske — plohi, par., od 16 cm naprej 580—620. — Bukev: Deske — plohi, naravni, neobrobjeni 475—500; deske — plohi, naravni, ostrorobi 750—900 Din; deske — plohi, parjeni, neobrobjeni 650—750; deske — plohi, parjeni, ostrorobi, 950—1150 dinarjev, testoni 450—480; tavolete 1100 do 1150 Din. — Hrast: Hlodi I., II. 350 do 600 Din; bordonali 1300—1500 Din; deske — plohi, neobrobjeni 1300—1500 Din; deske — plohi, neobrobjeni merkantilni 900 do 1000 Din; deske — plohi, ostrorobi (podnice) 1200—1300 Din; frizi 1100—1250 Din. — Drva: bukova 21—23 Din; hrastova 19—21 dinarjev. — Železniški pragovi: 260 m, 14 × 24, hrastovi 50—56 Din. — Oglice: bukovo za 100 kg 85—90 Din.

Išče se:

ca. 270 m² ostrorobih remeljnov: 20 m² 24 × 48 mm, 50 m² 34 × 68 mm, 40 m² 38 × 78 mm, 40 m² 58 × 78 mm, 40 m² 68 × 68 mm, 80 m² 78 × 78 mm, 4 m dolžine, monte feo Sušak ali meja Postojna. Deske in remeljne, ostrorobe, paralelne, in sicer: deske v širinah: 10, 12, 15, 17, 19, 22, 25, 28 in 30 cm, 10% od 10—17 mm, 90% od 19—30 mm; v debelinah: 20% od 12 mm, 15% od 18 mm, 25% od 24 mm, 20% od 38 in 48 mm in 20% remeljnov, 28 × 56, 33 × 66, 38 × 76, 38 × 68, 56 × 56, 66 × 66, 76 × 76 in 13 × 90 mm, blago vezano, cena feo Sušak. Hrastove podnice (100—200 m²): 280 m, 53 mm, od 18—27 cm; 290 m, 63 mm, od 18—27 cm, feo vagon prihod Sušak pristanke.

Deske — smreka, jelka — paralelne, ostrorobe, vezane: 3200 m², 24 mm, 4 m, IV., od 16—35 cm, 2300 m², 18 mm, od 1 do 350 m, 13.600 m², 24 mm, od 1—350 m, feo vagon nakladalna postaja.

100 m² hrastovih neobrobjenih plohov, I., II., od 70—130 mm, od 250 m naprej, od 25 cm širine naprej.

50 m² hrastovih podnic, I., II., 52 mm debeline, 280 m dolžine in od 18 do 29 cm širine, dobava september, oktober, feo vagon italijanska meja.

Vsaka množina jamskega lesa, feo vagon italijanska meja.

Vsako množino desk — smreka, jelka — 4 m dolgi, v debelinah 19, 22, 25, 28, 30, 33, 36, in 38 mm, od 10 cm širine naprej, tom-bante.

Vsaka množina madrierov — smreka, jelka — 75 × 220 mm, od 4 m dolžine naprej, stopnjevale po 33 cm (4, 430, 466 itd.), I., II., III., monte, paralelno, ostrorobo, pravokotno očeljeno, feo vagon prihod Fiume.

Žito: Pšenica: bačka: 80 kg, 2% primesi, prompt. dob., mlev. voz., sl. post., plačilo v 30 dneh, 275—277,50; bačka nova: uzančno blago za prompt. dob. brez doplačila, mlevska vozina, slov. post., plačilo v 30 dneh, 275 do 277,50 Din. — Koruza: »la plata«: dobava julij, avgust, september, zacarinjeno, slov. postaja, plačilo v 30 dneh, 297,50—300 Din; bačka: zdrava, rešetana, navadna vozina, slov. postaja, dobava promptna, plačilo v 30 dneh, 267,50—270 Din; bačka: zdrava, rešetana, mlevska vozina, slov. postaja, dobava promptna, plačilo v 30 dneh, 260—262,50 dinarjev. — Ječmen: bački: ozimni, 67/68 kg, 270—275 Din. — Oves: bački, slov. postaja, navadna vozina, 265—270 Din. — Moka: pšenična Og: feo Ljubljana, pri odjemu cellega vagona, plačljivo pri prejemu blaga, 400—402,50 Din.

Tendence: les: neizpremenjena; deželni pridelki: neizpremenjena. Zaključki: 2 vagona pšenice.

RAZNO.

Gradba tovarne aluminija na Ogrskem je stopila v zvezi s Talbotovo električno centralo zopet v ospredje. Tovarna bi dobivala namreč svojo gonilno moč iz te centrale. Za načrt se zanima tudi ogrska vlada. Država, ki poseduje delnice Talbotove centrale, bi prevzela tudi del delnic nove aluminijeve tovarne. Surovine (boksita) je na Ogrskem v izobilju.

Svetovno porabo surovega kavčuka cenijo na 780.000 ton na leto, svetovno produkcijo letošnjega leta pa tudi na 780.000 ton, tako da je poraba približno krita.

Pridelek v Rusiji označajo povprečno kot srednje dober, razen na Krimu, kjer je slabši. V splošnem bo pridelek večji kot je bil v preteklih dveh letih.

Naprava novih podjetij v Rusiji, predvidenih v industrializacijskem načrtu je otežkočena in deloma onemogočena s tem, da ni na razpolago zadosti stavbnega materiala, kot opeke, cementa, alabastra itd. Produkcija teh materialov se kljub vsem naporom ne da povečati v tem obsegu, kot bi bilo potrebno.

Bombažev predilnice sveta. Skupno število bombaževih vreten sveta je naraslo od 105 milijonov v letu 1900 na 165 milijonov v letu 1927. Vsled tega zvišanja bombaževih obratov spričo kolebajočega pridelka v produktivskih deželah bambaža nastanejo znane pogoste krize v svetovni bombaževi industriji. Vzemimo leta 1900, 1914 in 1927 in pogledimo, koliko vreten so imele glavne države v bombaževih predilnicah v teh letih:

Anglija 45,5 mil., 56,3 in 57,3 mil.; U. S. A. 10,5, 32,1 in 36,7; Nemčija 8, 11,6 in 10,8 (se pozna zguba Aljaške in Lotaringije); Rusija 7,5, 9,2 in 6,9 (zguba Poljske); Francija 5,5, 7,4 in 9,6; Indija 4,9, 6,5 in 8,7; Španska 2,6, 2,2, 1,9; Italija 1,9, 4,6 in 5,1; Švica 1,6, 1,4 in 1,5; Japonska 1,3, 2,8 in 6; Kitajska 0,5, 1, in 3,6; Brazilija 0,5, 1,3 in 2,6. Te številke je treba dobro študirati.

Nemška industrija umetne svile ima rekordno prodajo. V zadnjih tednih se

je kupčija z umetno svilo v Nemčiji izredno poživila. Vereingte Glanzstoff d. d. zaznamujejo v juniju prodajne številke, ki predstavljajo rekord, odkar to podjetje obstoji. Prodaja se ob enaki produkciji. Zato so se pa tudi vskladiščene zaloge bistveno zmanjšale.

DOBAVA, PRODAJA.

Oddaja zakupa restavracije na postaji Podlugova se bo vršila potom ofertalne

licitacije dne 8. avgusta t. l. pri Direkciji državnih železnic v Sarajevu. (Pogoji so na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani.)

Oddaja zakupa restavracije na postaji Lašva se bo vršila potom ofertalne licitacije dne 10. avgusta t. l. pri Direkciji državnih železnic v Sarajevu. (Pogoji so na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani.)

Dobave. Obče odeljenje Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 30. julija t. l. ponudbe glede dobave bencina, špirta, brusilnih kamnov, škroba, gob, kleja, platna, tiskarskih barv, špaga, papirja in lepenke. — Saobračajno-komercialno odeljenje Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 1. avgusta t. l. ponudbe glede dobave tiskarskega materiala, kopalnih gob in 2400 komadov vrvice za signalne robove in piščalke. (Pogoji so na vpogled pri omenjenih odeljenjih.) Direkcija državnega rudnika Breza sprejema do 8. avgusta t. l. ponudbe glede dobave 25.000 kg sena. — Ekonomsko odeljenje Ministrstva vojske in mornarice v Beogradu razpisuje licitacijo glede dobave mesa za čas od 1. oktobra 1929 do 31. marca 1930, ki se vrše v dneh 3., 5., 7. in 9. avgusta t. l. pri posameznih garnizijah. (Predmetni oglasi so na vpogled v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.) — Dne 5. avgusta t. l. se bo vršila pri Komandi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani licitacija glede dobave mesa za čas od 1. oktobra 1929 do 31. marca 1930. (Pogoji so na vpogled pri isti komandi.)

VINOCET

Tovarna vinskega kisa, d. z. o. z. Ljubljana

nudi

najfinejši in najokusnejši namizni kis

iz pristnega vina

Zahtevajte ponudbo!

Tehnično in higijenično najmodernejše urejena kisarna v Jugoslaviji

Pisarna: Ljubljana, Dunajska cesta 1a, II. nadst. Telefon št. 2389. 9

TRAJNO koristno darilo je samo

'GRITZNER' in 'ADLER' šivalni stroj, ter pisalni stroj **'URANIA'**.

Znižane cene, najlepše opreme edino le pri

JOSIP PETELINC

Ljubljana, blizu Prešernovega spomenika, ob vodi. Telef. št. 2913.

Vsem trgovcem priporočamo

šolske zvezke vseh vrst iz lastne tvornice

Vedno na razpolago

vse tiskovine za šolo in urade iz lastne zaloge

Bogata zaloge vseh učnih knjig in učil

Cene solidne Postrežba točna

Zahtevajte cenike!

Učiteljska tiskarna in knjigarna

Telefon št. 2312 v Ljubljani Telefon št. 2312

Poštno hranilnični račun št. 10.761

Za jugoslovanski patent št. 48 od 15. februarja 1916 na:

„Automatsko mazanje kompresora“ („Selbsttätige Schmierung von Verdichtern“)

se iščejo kupci ali odjemalci licenc.

Cenj. ponudbe na:

Ing. Milan Šuklje, Ljubljana, Beethovnova 2

Veletrgovina

A. ŠARABON

v Ljubljani

priporoča

špecerijsko blago

raznovrstno žganje, moko in deželne pridelke. — Raznovrstno rudninsko vodo.

Lastna pražarna za kavo in mlin za dišave z električnim obratom. Ceniki na razpolago!

„Spectrum“ d. d.

tvornica ogledal in brušenega stekla

Ljubljana VII,

se nahaja od 1. novembra na

Celovški cesti 81 Tel. 2343

Zagreb, Osijek — Središnja: Zagreb

Zrcalno steklo, portnalno steklo, mašinsko steklo 5—6 mm, ogledala, brušena v vseh velikostih in oblikah, kakor tudi brušene prozorne šipe, izhočene plošče, vstekljanje v med. — Fina — navadna ogledala.

Tiskarna **MERKUR**

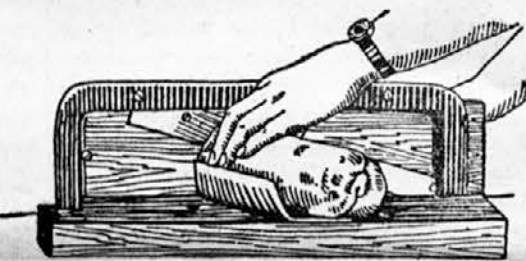
se priporoča za naročila za tisk

koledarjev

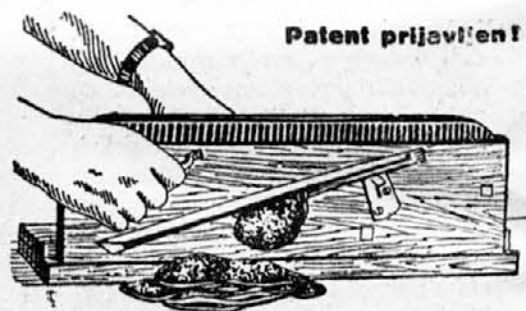
za leto 1930.

'IDEAL' APARAT ZA REZANJE SALAM

„IDEAL“-aparat je enostaven, lepe oblike, kovinski deli ponikljani, nož iz najboljšega jekla in reže najdebelejšo salame čudovito precizno ter se rezanje debeline salamnih rezin od 1—4 mm poljubno regulira. Z „IDEAL“-aparatom se nareže v istem času najmanj dvakrat toliko kot z avtomatičnim strojem, ki stane do 50 krat več kot „IDEAL“-aparat. „IDEAL“ se uporablja z največjo lahkoto brez vsakega predznanja. „IDEAL“ je neobhodno potreben v vsaki delikatesni, gostilniški in mesarski obrti.

Patent prijavljen!

Zastopnik:

OSKAR RAUNACHER
LJUBLJANA, Poljanska cesta 13/II.

Podzastopniki, male kaucije zmožni, se sprejmejo.

KUVERTA

Tvornica kuvert in kontekcija papirja

LJUBLJANA

Vožarski pot št. 1

- DRUŽBA Z O. Z. - Karlovska cesta št. 2

H. SUTTNER

- LJUBLJANA -

ure, platnine in srebrnine

Lastna protokolirana tovarna v Švici

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

Ljubljana, Prešernova ulica št. 50 (v lastnem poslopiu)

Brzojavke: Kredit Ljubljana :: :: Telefon števil.: 2040, 2457, 2548; interurban: 2706, 2806

Peterson International Banking Code

Obrestovanje vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predujmi in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menic ter nakazila v tu- in inozemstvo, safedepoziti itd.